

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
Meddelad i Nacka
2026-09-21

Målnummer
M 3669-25

PARTER

Sökande

AB Svafo, 556446-3411
Box 90
611 23 Nyköping

Ombud: Jur.kand. Marie-Louise Olvstam
AB Svafo
Box 90
611 23 Nyköping

SAKEN

Tillstånd till befintlig och utökad verksamhet vid AB Svafos anläggning på fastigheterna Hånö Säteri 1:23 och 1:42 i Nyköpings kommun

DOMSLUT

Tillstånd

Mark- och miljödomstolen lämnar AB Svafo tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till befintlig och utökad verksamhet bestående i behandling och lagring av radioaktivt avfall samt sortering, behandling och återvinning av icke-farligt avfall för anläggningsändamål inom fastigheterna Hånö Säteri 1:23 och 1:42 i Nyköpings kommun.

Villkor

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden har redovisat i ansökan och i övrigt åtagit sig i målet.

Avgörandet är elektroniskt undertecknat

2. Kemikalier och avfall ska förvaras på sådant sätt att det inte förorenar omgivningen. Uppställning av packade avfallskollin ska ske på hårdgjord yta.

3. Den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder får inte överstiga följande begränsningsvärden:

Dagtid, helgfri mån-fre (07.00-18.00)	50 dB(A)
Dagtid, lör-, sön-, helgdagar (07.00-18.00)	45 dB(A)
Kvällstid (18.00-22.00)	45 dB(A)
Nattetid (22.00-07.00)	40 dB(A)

Kontroll av de angivna begränsningsvärdena ska ske genom närfältsmätningar och beräkningar så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra risk för ökade bullernivåer, eller på tillsynsmyndighetens begäran.

Närfältsmätningar ska ske enligt Naturvårdsverkets vägledning.

Ekvivalentvärdena ska beräknas för de tider då verksamheten pågår.

I samband med byggnation eller rivning får riktvärden enligt Naturvårdsverkets allmänna råd om buller vid byggarbetsplatser tillämpas. Bolaget ska meddela tillsynsmyndigheten när bygg- eller rivningsarbete inleds samt när detta har upphört.

Eventuella sprängningsarbeten får endast genomföras helgfri måndag-fredag mellan klockan 07.00 och 18.00.

4. Om uppkomna schakt- eller rivningsmassor avses nyttjas för anläggningsändamål inom verksamhetsområdet ska en redovisning av hantering, lokalisering och utformning, inklusive förslag till villkor och kontroll, ges in till tillsynsmyndigheten senast tre månader innan anläggningsarbetena inleds. (*delegation*)

5. Ett förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten inom 6 månader efter det att tillståndet vunnit laga kraft. Kontrollprogrammet ska bland annat omfatta omgivningskontroll med angivande av mätmetod, kontrollfrekvens och aktuella utvärderingsmetoder. Kontrollprogrammet ska hållas aktuellt och ska i samråd med tillsynsmyndigheten justeras allt eftersom verksamheten fortskrider.

Delegation

Mark- och miljödomstolen överlåter åt tillsynsmyndigheten att meddela erforderliga villkor för hantering av rivningsavfall samt lokalisering och utformning av schakt- och rivningsmassor för anläggningsändamål (villkor 4).

Miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen och slutför miljöbedömningen.

Igångsättningsperiod

Igångsättningsperioden bestäms till 5 år från det att domen vunnit laga kraft.

Förordnande om äldre tillstånd

Mark- och miljödomstolen förordnar att tidigare tillstånd meddelade den 19 maj 2004 i mål M 10-03 samt den 31 januari 2017 i mål M 2560-16 ska upphöra att gälla när det nya tillståndet tas i anspråk.

Verkställighet

Tillståndet får tas i anspråk utan hinder av att domen inte vunnit laga kraft.

TIDIGARE BESLUT

Miljödomstolen vid Stockholms tingsrätt lämnade den 19 maj 2004 tillstånd för Svafos verksamhet i Studsvik, mål M 10-03, benämnt "grundtillståndet".

Tillståndet omfattar verksamheten vid en rad namngivna anläggningar som alla innebär hantering eller mellanlagring av radioaktivt avfall.

Den 31 januari 2017 lämnade Mark- och miljödomstolen vid Nacka tingsrätt tillstånd för utökad mellanlagring av radioaktivt avfall, mål M 2560-16, i ansökan benämnt "påbyggnadstillståndet".

Den 19 maj 2004 beviljade Miljödomstolen vid Stockholms tingsrätt tillstånd för Studsvik Nuclear AB för bland annat kärnreaktorerna R2 och R2-0, mål M 11-03. Miljödomstolen vid Nacka tingsrätt har i dom den 16 mars 2007, mål M 4268-06, meddelat Studsvik Nuclear AB tillstånd till nedmontering och avveckling av kärnreaktorerna. Regeringen har i beslut den 16 december 2010 överfört det kärntekniska tillståndet för kärnreaktorerna till Svafo och samtidigt blev Svafo ansvarig verksamhetsutövare för avvecklingen enligt miljöbalken. Mark- och miljödomstolen har, efter ansökan från Svafo, vid två tillfällen förlängt den tidpunkt när avvecklingen ska vara avslutad, den 21 april 2015 i mål M 5906-14 samt den 1 april 2022 i mål M 717-22. Avvecklingen förväntas vara avslutad under andra halvan av 2025 och tillståndet förfaller därefter eftersom den tillståndspliktiga verksamheten upphör.

Andra miljötillstånd

Länsstyrelsen i Södermanlands län har meddelat tillstånd för deponering av lågaktivt avfall i markdeponi vid Studsvik, beslut 1995-09-18 dnr 2410-2481-95. Markdeponin är sedan länge avslutad och sluttäckt och kontrolleras nu genom ett upprättat kontrollprogram. Ingen tillståndsgiven rätt finns att tillföra nytt avfall till deponin och Svafo menar därför att det inte finns något behov av att inkludera den verksamheten i nu aktuell prövning.

Det finns en vattendom från 1957-01-26 (mål 23/1956) som ger rätt att släppa ut avloppsvatten, inklusive dagvatten, kylvatten och kloakvatten, i Tvären samt i Bergösundet. Domen innehåller villkor med gränsvärden för aktivitetsmängder i utgående vatten. I dom 1965-09-17 (mål 566/1964 samt 49/1965) har villkoren för utsläppet justerats. Vattendomen för utsläpp till recipient nyttjas idag gemensamt av bolagen inom Studsviks industriområde.

Tillstånd enligt kärntekniklagen

Svafo bedriver kärnteknisk verksamhet som är tillståndspliktig enligt kärntekniklagen. Den ansökta verksamheten bedrivs med stöd av regeringsbeslut M92/4360/6 daterat 1993-10-07.

Regeringstillståndet är förenat med ett antal generella villkor avseende försäkring, kvalitetssäkringssystem m.m. Det noteras att planerade förändringar som kan vara av betydelse för säkerheten ska meddelas till Statens Kärnkraftsinspektion (nuvarande Strålsäkerhetsmyndigheten) innan de genomförs. Strålsäkerhetsmyndigheten har bemyndigats att meddela de ytterligare villkor som erfordras för säkerheten vid anläggningarna.

ANSÖKAN

Sökandens yrkanden

AB Svafo har ansökt om tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken för befintlig och utökad verksamhet bestående i behandling och lagring av radioaktivt avfall på fastigheterna Hånö Säteri 1:23 samt 1:42 i Nyköpings kommun, Södermanlands län. Ansökan avser därutöver tillstånd till sortering av icke-farligt avfall samt behandling av icke-farligt avfall och återvinning av icke-farligt avfall för anläggningsändamål.

Samråd

Samråd har genomförts i enlighet med bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken. En fullständig redogörelse för samrådet återfinns som bilaga till miljökonsekvensbeskrivningen.

Lokalisering

Den ansökta verksamheten är belägen i Studsvik, ca 30 km nordost om Nyköping och 13 km sydost om Tystberga utmed den sörmländska kusten. Den ansökta verksamheten, såväl nuvarande som utökad, kommer att bedrivas på Svafos fastigheter Hånö Säteri 1:23 samt Hånö Säteri 1:42, både på mark som idag är ianspråktagen och sådan mark som ännu inte har ianspråktagits.

Kommunala planer

Studsviksområdet omfattas av en stadsplan (numera detaljplan) som tagits fram av Nyköpings kommun och fastställts av Länsstyrelsen i Södermanlands län 1983-08-19. Området är planlagt för industriellt och därmed samhörigt ändamål som har anknytning till verksamheten vid forskningsstationen. Översiktsplan Nyköping 2040 antogs av fullmäktige den 14 december 2021. Av planen framgår att Studsvik ska fortsätta vara ett verksamhetsområde och

att omgivande planering ska ta hänsyn till möjligheten att fortsätta bedriva befintliga verksamheter.

Alternativ lokalisering

En flytt av verksamheten till annan lokalisering är inte möjlig eftersom en stor del av Svafos uppdrag består i att avveckla och riva de anläggningar som är belägna på den aktuella platsen. I uppdraget ingår också att hantera historiskt avfall. Innehållet i detta avfall är till vissa delar okänt, vilket innebär att det inte går att erhålla tillstånd att transportera avfallet bort från platsen innan avfallet har karaktäriserats, dokumenterats och packats om.

Teknisk beskrivning

Verksamhetsområde

Svafos verksamhet är uppdelad i olika delar, hanteringsanläggningar, mellanlagringsbyggnader och utomhuslager. Se figur 1 för en översikt över verksamhetens olika delar.

Figur 1, Översiktsbild verksamhetsområde och verksamhetens delar

Till Svafos verksamhet hör även ett fordonsgarage samt en mobil gammamättningsanläggning. För att möjliggöra fortsatt hantering och mellanlagring krävs i vissa fall byggnation av nya anläggningar.

Hantering sker idag i anläggningarna HMA och AT. Dessa anläggningar är dock inte anpassade för samtliga åtgärder som Svafö behöver genomföra i framtiden eftersom anläggningarna har uppförts för andra ändamål. Det har därför identifierats ett behov av att komplettera med åtminstone en ytterligare hanteringsanläggning. Den nya planerade byggnaden för behandling kommer placeras som en utbyggnad söder om byggnaden HMA alternativt byggas öster om byggnaden AUA. Det kan även bli aktuellt att bygga om eller bygga ut befintliga hanteringsanläggningar. Det är också möjligt att skapa ytor för viss hantering i anläggningar som idag används för mellanlagring.

Mellanlagring sker idag inomhus i anläggningarna AM, AU, AUA och UF samt utomhus på olika uppställningsytor. Det kommer sannolikt att finnas behov av att utöka mellanlagringen både med nya byggnader och nya uppställningsytor.

Byggnad R2L används som kontorsbyggnad och laboratorium.

Avfall inom verksamheten

Historiskt avfall

Det avfall som återfinns i Svafos verksamhet består av så kallat "historiskt avfall" som är kärnavfall som har skapats före den 1 juli 1991 och som omfattades av den nu upphävda lagen (1988:1597) om finansiering av hanteringen av visst radioaktivt avfall m.m. ("Studsvikslagen"). Avfallet härrör från den tidiga forskningen kring kärnkraften. Bland detta avfall finns även icke kärntekniskt avfall från andra verksamheter såsom sjukhus, högskolor, Försvarsmakten och militär forskning.

Det har inte tillförts, och kommer inte att tillföras, ytterligare historiskt avfall som ska hanteras, utan det handlar om en fast mängd avfall som funnits i Svafos anläggningar sedan Svafo bildades 1992.

Mängden historiskt avfall som mellanlagras (oaktat om denna räknas i volym eller vikt) har varit i det närmaste konstant sedan 1990-talet. Volymen kan förväntas minska över tid om den framtida behandlingen leder till att delar av avfallet kan friklassas eller volymreduceras. Men det är också möjligt att vissa avfallsslag kommer att kräva större packningsvolym när det är färdigbehandlat.

De uppgifter som Svafo kan lämna om avfallets innehåll är därför översiktliga. Svafo har ca 15 000 olika avfallsposter av det historiska avfallet och har kategoriserat dessa i 20 olika avfallskategorier. Hur stora volymer som

kommer att hanteras årligen är inte möjligt att svara på innan karaktäriseringen är genomförd. I ett värsta scenario behöver samtliga 15 000 avfallsposter med historiskt avfall öppnas, behandlas och packas om. Svafo har dock förhoppningen om att detta inte ska behöva ske utan att det ska gå att kvalificera vissa avfallskollin för slutförvar utan en omfattande behandling. Behandling kan antas pågå under en tjugoårsperiod.

Friklassat avfall avyttras varefter det uppstår.

Avfall för anläggningsändamål

Utöver det historiska avfallet mellanlagras Svafo det rivningsavfall som uppkommer i samband med nedmontering och rivning av de anläggningar som Svafo ansvarar för. Några av dessa anläggningar är redan rivna och övriga kommer att rivas varefter de inte längre behövs. Det är endast rivningsavfall som är radioaktivt som mellanlagras hos Svafo, det vill säga sådant avfall som inte har kunnat friklassas. Friklassat avfall avyttras varefter det uppstår.

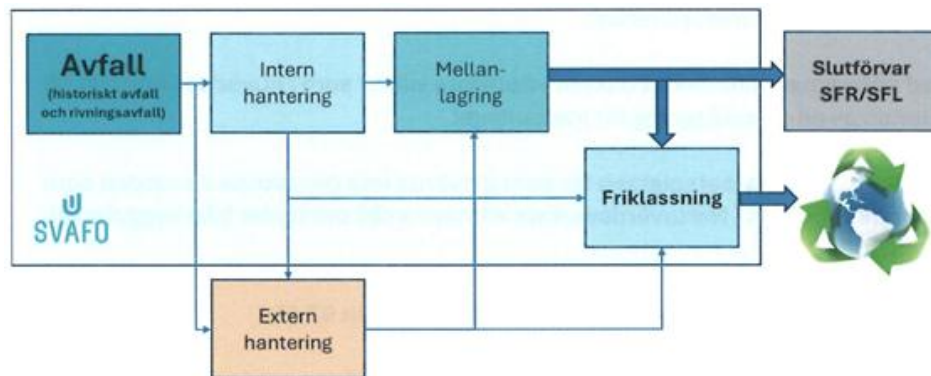
Aktuell verksamhet

Svafos uppdrag är att omhänderta historiskt avfall och riva ett antal kärntekniska anläggningar och omhänderta rivningsavfallet. Avfallet ska mellanlagras fram tills detta kan föras till slutförvar. Avfall ska så långt möjligt friklassas och återvinnas. På sikt ska hela Svafos verksamhet vara avslutad, vilket förväntas inträffa tidigast på 2050-talet. Se figur 2 för en processbild över Svafos verksamhet.

Svafos verksamhet kan delas in i tre huvudsakliga områden;

1. hantering av radioaktivt avfall (prövningspunkt 90.460),
2. mellanlagring av radioaktivt avfall (prövningspunkt 90.460) och

3. nedmontering och rivning av anläggningar (prövningspunkt 90.70) och återställande av mark (prövningspunkt 90.131 och 410).

Figur 2, Process för omhändertagande av avfall hos Svafo

Hantering av radioaktivt avfall

Till viss del är innehållet i det historiska avfallet okänt. Det som behöver genomföras inledningsvis är därför en karaktärisering, d.v.s. olika typer av undersökningar för att kunna slå fast vad avfallet består av. Karaktärisering kan ske på olika sätt, till exempel genom studier av dokumentation, genom mätningar samt genom provtagning. Först när karaktäriseringen är genomförd går det att besluta om vilken behandlingsmetod som är lämplig och även hur avfallet ska packas för slutförvar.

Eftersom avfallets innehåll delvis är okänt, är det inte möjligt att på förhand redovisa vilken typ av utrustningar som kommer att behövas i framtida hanteringsanläggningar. Sökanden ser ett stort behov av flexibilitet då behovet av utrustning förväntas variera över tid. Avsikten är att bygga en ny hanteringsanläggning i form av en större hall som sedan får inredas med olika typer av utrustningar beroende på vilket avfall som ska hanteras och de behov som uppstår. Motsvarande flexibilitet är nödvändig även i befintliga anläggningar.

Visst avfall kan behandlas hos externt företag genom smältning och förbränning. Förbränning av brännbart material och smältning av metall sker för att minska avfallsvolymen som ska slutförvaras.

Målsättningen med hanteringen är att packa och dokumentera avfallet så att det uppfyller kraven för att tas emot i slutförvaren för kortlivat respektive långlivat radioaktivt avfall. Så långt det är rimligt och möjligt ska volymen som sänds till slutförvar reduceras, vilket kan ske genom olika åtgärder som innebär volymreducering. Åtgärder för att friklassa avfallet vidtas också så långt detta är rimligt och möjligt, friklassat material kan hanteras som konventionellt avfall.

Mellanlagring av radioaktivt avfall

Före och efter hantering behöver avfallet mellanlagras. Mellanlagring behöver ske fram till dess att slutförvaren kan ta emot avfallet. Mellanlagring sker både av lågaktivt och medelaktivt avfall.

Mellanlagring innebär att säkerställa att avfallet förvaras i en miljö som inte påverkar avfallet eller försämrar kvaliteten på dess emballage. Mellanlagring av avfall sker antingen utomhus i avfallsbehållare eller containrar alternativt i byggnader eller bergrum, bland annat beroende på vilken radiologisk aktivitetsnivå avfallet håller. Beroende på vad som ska mellanlagras kan olika typer av avfallsbehållare användas. Gemensamt för mellanlagringen är att avfallskollina är förslutna och radiologiskt rena på utsidan.

Sortering av icke-farligt avfall och behandling och återvinning av icke-farligt avfall för anläggningsändamål

Det ingår i Svafos uppdrag att nedmontera och riva samtliga anläggningar och uppställningsytor varefter de inte längre behövs och därefter återställa marken. Begreppet ”nedmontering och rivning” av kärntekniska anläggningar brukar

definieras så att "nedmontering" avser den fas där radioaktiva komponenter och material avlägsnas medan "rivning" avser den slutliga avvecklingsfasen när anläggningarna rivs konventionellt.

Byggnader och andra anläggningar där det finns risk för radioaktiv kontamination ska nedmonteras och rivas ur radiologiskt hänseende samt friklassas. Med friklassning avses att materialet/ byggnadsstrukturen/området befrias från bestämmelserna i strålskyddslagen. Beslut om friklassning fattas av Strålsäkerhetsmyndigheten.

Först efter att beslut om friklassning har fattats kan konventionell rivning av byggnaden genomföras. Byggnaden saneras på kvarvarande miljöfarliga ämnen samt asbest innan storskalig rivning påbörjas. Rivning av byggnadsstrukturer sker som huvudregel till en meter under marknivå och där det är möjligt används krossade rivningsmassor som återfyllnad. Så långt som möjligt tillämpas miljövänlig rivning, även kallad selektiv rivning eller hållbar rivning. Detta innebär att man demonterar byggnader på ett sätt som minimerar miljöpåverkan och maximerar återvinning och återanvändning av material.

Friklassade rivningsmassor kan användas som återfyllnadsmaterial under förutsättning att materialet inte innehåller skadliga nivåer av föroreningar. I vissa fall kan material med mycket låga nivåer av radioaktiva ämnen friklassas genom att de används som återfyllnadsmassor.

Rivningsmaterial som är radioaktivt kontaminerat över friklassningsnivåer ska omhändertas och packas för slutförvar. De sista anläggningarna kan således inte rivas förrän aktuella slutförvar har öppnat och är redo att ta emot avfallet.

Nedmontering och rivning sker inte varje år, utan varefter anläggningarna inte längre fyller en funktion. I genomsnitt kan en rivning antas ske vart femte år. Det är därmed inte möjligt att ange någon årlig mängd rivningsavfall.

I samband med rivning av anläggningar sker sortering av icke farligt avfall. Den mängd avfall som sorteras varierar kraftigt mellan åren beroende på om något rivningsprojekt pågår och anläggningens storlek. Mängden icke farligt avfall som sorteras årligen bedöms inte överstiga 12 000 ton per kalenderår.

Svafo ansöker även om tillstånd att nyttja överblivna schaktmassor samt rivningsmaterial för återfyllnad av hålrum som uppstår när byggnader rivs alternativt använda massorna för andra anläggningsändamål på Svafos fastigheter, exempelvis uppförande av skyddsbarriärer för strålskärmning. Rivningsmassorna behandlas genom att de krossas eller på annat sätt finfördelas.

Miljökonsekvensbeskrivning

Utsläpp till vatten

Utsläpp till vatten regleras genom villkor i den för hela studsviksområdets gemensamma vattendom från 1965, domen innehåller villkor med gränsvärden för aktivitetsmängder i utgående vatten. Svafo har satt upp interna riktvärden för aktivitetsinnehållet i det vatten som släpps till Tvären, vilka redovisats till tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten har inte fattat beslut om några ytterligare villkor. Dagvattensystemet är gemensamt för alla tre verksamhetsutövarna inom Studsvik Tech Park. Studsvik Nuclear AB är huvudman för anläggningarna vilket är det bolag som utför och ansvarar för provtagningarna.

Svafos verksamhet ger upphov till utsläpp av dagvatten, processvatten och sanitärt avloppsvatten.

Sanitärt avlopp

Sanitärt avlopp från Svafos anläggningar är kopplade till spillvattennätet och hanteras av Studsvik Tech Parks gemensamma avloppsreningsverk som Studsvik Nuclear AB är huvudman för. I bergrummet AM samlas sanitärt spillvatten upp i tankar och förs till reningsverk i Nyköping, vattnet kontrolleras radiologiskt. Om vattnet är radiologiskt kontaminerat pumpas det till IBC-tankar och förs till en indunstaranläggning inom studsviksområdet.

Då cirka 20% av Studsvik Nuclear AB:s avloppsreningsverk nyttjas i dag finns det en överkapacitet och verksamheten kan hantera den utökade kvantiteten av avloppsvatten utan att reningsverket behöver utökas.

Dagvatten

Dagvatten från hårdgjorda ytor (rangeringsytor och utomhuslager) leds via tillsynsbrunnar och fördröjningsmagasin till det gemensamma systemet för hela studsviksområdet och slutligen recipienten. Svafo genomför vid normal drift inga kontroller innan dagvatten leds till det gemensamma dagvattensystemet. Provtagning kan utföras i tillsynsbrunnarna och de senast iordningställda utomhuslagrens tillsynsbrunnar är försedda med slussluckor som möjliggör avstängning i händelse av kontaminerat, eller på annat sätt förorenat, dagvatten. Svafo ansvarar då för provtagningen.

Fler ytor förväntas hårdgöras och/eller bebyggas, vilket leder till större mängder vatten som behöver omhändertas i dagvattensystemet, vilket kan ge ett ökat utsläpp av dagvatten till recipient. Bland annat kommer den nya hanteringsanläggningen anslutas till dagvattensystemet och om fler ytor för utomhuslagring anläggs kommer dagvatten från dessa att anslutas till dagvattennätet. Av dagvattenutredningen framgår förväntad ökning av mängden dagvatten vid exploatering av respektive avrinningsområde, hur det nya dagvattensystemet ska dimensioneras och vad som ligger till grund för

beräkningarna. Nya ytor och ytor som restaureras kommer förses med avstängningsbara tillsynsbrunnar anslutna till det gemensamma dagvattenssystemet. Provtagning vid eventuella händelser kommer att utföras enligt samma princip som idag.

I det sökta alternativet planeras en dagvattenlösning i form av att primärt höjdsätta markytorna inom exploateringsområdet för att undvika lågpunkter och instängda områden. För båda fastigheterna kommer det generellt att behövas fördröjningsmagasin. När båda fastigheterna exploateras kan underjordiska fördröjningsmagasin anläggas för att undvika belastning på befintligt dagvattenssystem. För majoriteten av de ämnen som har ingått i utförda föroreningsberäkningar kommer halterna att öka vid planerad situation jämfört med befintlig situation. Trots detta är de beräknade halterna av föroreningar i de flesta fall fortsatt under jämförelsevärdena undantaget ett fåtal parametrar som ligger över.

Processvatten

Processvatten uppstår i hanteringsanläggningarna HMA och AT. Hantering av avfall i hanteringsanläggningarna förbrukar små mängder vatten. De senaste tre åren har cirka 8 kubikmeter processvatten uppkommit från Svafos verksamhet varje år (mängden processvatten inkluderar vatten från vakuumindunstaranläggningen i Studsvik Nuclear AB:s anläggning HM).

I HMA finns ett lokalt processavlopp där vatten samlas upp i tankar. Vattnet kommer från handfat och nöddusch, utslagsvaskar i laboratorium, skurvatten från rengöring samt från en maskin som används för att tvätta bort radioaktiv kontamination från olika komponenter. Vattnet pumpas till transportbehållare och transporters till Studsvik Nuclear AB:s anläggning HM för behandling i vakuumindunstaranläggningen för vattenrening. Vattnet släpps sedan till Tvären. Indunstaranläggningen har tidigare tillhört Svafo som provtagit det

renade vattnet, resultaten från provtagningarna visar på en mycket hög reningsgrad.

I AT finns handfat och nöddusch samt skurvatten kan uppkomma, vattnet pumpas till en hålltank för kontroll och släpps därefter till Bergösundet.

Vid mellanlagring av avfall uppkommer inget processvatten. Vid byggnation kan det uppstå spolvatten som behöver sedimentera innan detta kan släppas till recipienten.

Vid en utbyggnad kommer processvatten som uppkommer fortsatt att indunstas i Studsvik Nuclear AB:s anläggning för att minimera utsläpp av radioaktiva ämnen. Processvatten från den planerade hanteringsanläggningen kommer att omhändertas på samma sätt som i HMA. Om behov uppstår kan den planerade hanteringsanläggningen komma att inrymma en indunstaranläggning eller liknande reningsutrustning. Mängden processvatten bedöms öka i den sökta verksamheten eftersom en ny hanteringsanläggning kan komma att innehålla utrustningar som använder vatten, såsom olika typer av dekontamineringsutrustningar. Konservativt antas mängden processvatten öka till cirka 100 kubikmeter vatten per år, vilket dock anses vara en försumbar volym i förhållande till det dagvattenflöde på 2 l/s som dagvattensystemet antas belastas med idag.

Sammantagen bedömning

De utsläpp som verksamheten ger upphov till anses fortsatt vara försumbara och utspädningen kan antas vara förhållandevis stor. Effekten av utsläppen bedöms ge en försumbar effekt och konsekvenserna av det sökta alternativet bedöms vara försumbara avseende utsläpp till vatten. Utsläppen bedöms inte heller försämra vattenmiljön i Tvären på ett otillåtet sätt eller äventyra möjligheten att uppnå miljökvalitetsnormerna.

Utsläpp till luft

Utsläpp till luft sker i första hand från den del av verksamheten som avser hantering av radioaktivt avfall. Mellanlagring sker i förslutna kollin som är rena på utsidan och innebär därmed inga utsläpp till luft.

Luftföroreningar i form av koldioxid, kväveoxider, kolväten, kolmonoxid och partiklar kommer att uppstå till följd av transporter och arbetsmaskiner. Interna transporter sker mellan hanterings- och mellanlagringsbyggnader med hjälp av truckar, andra lastfordon samt bilar, dessa drivs med el eller diesel. Externa transporter äger rum i begränsad omfattning i samband med inköp av utrustning. I samband med byggnation och rivning ökar de externa transporterna och det sker utsläpp till luft från arbetsmaskiner. Eventuell sprängning kan ge upphov till partiklar samt att kväveoxider emitteras.

Hanteringsprocessen av historiskt avfall kan innebära en viss mängd utsläpp av till exempel organiska lösningsmedel. Två fat med historiskt avfall har öppnats för att utvärdera innehåll av de ämnen som med stor sannolikhet finns i det avfall som ska hanteras. Dessa ämnen bedöms också rimliga utifrån historisk information om olika typer av scintillationsvätskor som kan ha använts i verksamheten. En luftkvalitetsutredning har utförts där spridningsberäkningar för påverkan på utomhusluft avseende VOC (volatile organic compound, sv. organiska lösningsmedel) i närområdet samt påverkan på människors hälsa till följd av luftutsläppen. Resultaten visar att högsta beräknade koncentration av respektive ämne med mycket stor marginal underskrider framtagna jämförvärden och därmed inte riskerar orsaka någon form av hälsoeffekt. Vissa substanser har inte blivit tillräckligt undersökta för att kunna fastställa ett jämförelsevärde vilket gör att det inte går att utesluta att de kan ha hälsoskadliga egenskaper. Lufthalterna av kemikalierna bör därför hållas så låga som möjligt.

Svafos verksamhet innebär mycket små utsläpp av radioaktiva ämnen till luft. Hanteringsanläggningarna har ventilationssystem med HEPA-filter i avluften. HEPA-filtren har mycket hög avskiljningsgrad och samlar upp fasta partiklar. Anläggningen HMA har dessutom en utsläppsmätning där ett provtagningsflöde tas ut och filtreras. Analys av filtren görs månadsvis med avseende på totalalfa (Bq). För att begränsa det radiologiska utsläppet vid brand i frånluftens HEPA-filter genomförs regelbundna kontroller.

För den nya hanteringsanläggningen kommer motsvarande system, med HEPA-filter, att tillämpas. Vidare kommer del av utsläppsluften passera genom ett separat filter innan den leds tillbaka till utsläppskanalen. Detta filter kommer att bytas ut en gång i månaden och analyseras. Vilket är samma metod används för HMA.

Svafos verksamhet är till sin natur sådan att tekniska lösningar måste utvecklas efter hand som det historiska avfallet ska undersökas, behandlas och förpackas. Sökt verksamhet bedöms dock sammanfattningsvis medföra en försumbar konsekvens avseende utsläpp till luft. Det finns inga villkor i Svafos nuvarande miljötillstånd avseende utsläpp till luft.

Buller

Buller från anläggningarna under drift utgörs till största del av fläktljud. Dessutom bidrar sophantering, som kan ske dygnet runt, och gaffeltruckar, som används en gång per timme under dagtid mellan 06–18, med ljudeffekter upp till 98 dBA respektive 111 dBA. Genomförd bullermodellering visar att verksamheten vid normal drift i nuläget uppfyller gällande bullervillkor och att ekvivalenta ljudnivåer vid närliggande bostäder ligger inom fastställda riktvärden. Högsta beräknade ljudnivå vid fasad under dagtid uppgår till 31 dBA, vilket med god marginal understiger riktvärdena för bostäder. Dessutom bedöms verksamheten inte ge upphov till impuls- eller tonalt ljud, vilket ytterligare minskar risken för störningar.

Vid arbeten som kan ge upphov till höga bullernivåer genomförs bullermätningar vid känsliga byggnader. För att minimera störningar begränsas bullrande arbeten till dagtid.

Sökt verksamhet innebär att verksamheten bedrivs på samma sätt som nollalternativet, med ytterligare behov av hanteringsanläggningar. Genomförd bullermodelleringen visar att sökt verksamhet uppfyller föreslagna bullervillkor och att ekvivalenta ljudnivåer vid närliggande bostäder ligger inom fastställda riktvärden. Den högsta beräknade ljudnivå vid fasad under dagtid uppgår till 35 dBA, vilket med god marginal understiger riktvärdena för bostäder. Rivningsfasen är den fas som beräknas generera de högsta ljudnivåerna. Här kan ekvivalenta ljudnivåer upp till cirka 43 dBA förekomma vid fasad, vilket kan ske vid rivning i den norra delen av området.

Sammantaget bedöms den sökta verksamheten medföra en liten negativ konsekvens avseende buller.

Transporter

För den ordinarie verksamheten beräknas antalet transporter, inklusive returtransporter, uppgå till cirka 20 transporter per dag. Detta antal omfattar både inkommande och utgående transporter av material och utrustning som är nödvändiga för att verksamheten ska kunna fortlöpa.

I takt med att verksamheten fortskrider och under hela Svafos livslängd kommer ytterligare transporter att tillkomma, särskilt i samband med att avfall ska transporteras från Studsvik till slutförvaren. Dessa transporter förväntas vara mer koncentrerade till specifika tidpunkter när avfallet ska bortföras, och antalet kan variera beroende på volym och krav från slutförvaren. Efter färdig utbyggnad förväntas som mest en dubblering av antal transporter till och från anläggningen vilket innebär totalt cirka 40 transporter per dag.

Under de olika bygg- och rivningsskedena kommer antalet transporter att variera avsevärt beroende på de specifika behoven i varje fas. Vid byggverksamhet förväntas ett ökat antal lastbilstransporter till cirka 38 lastbilar per dag och totalt cirka 76 passager.

För att minska störningar från buller kommer transportererna begränsas till specifika tider under dagen. Arbetstidens omfattning kommer att begränsas, och de mest bullriga aktiviteterna prioriteras under dagtid. Denna strategi syftar till att minimera påverkan på omgivningen, säkerställa att riktvärden för trafikbuller hålls och skapa en balans mellan verksamhetens behov och omgivningens välmående.

Ökningen av transporter bedöms inte ge upphov till betydande bullerstörningar eller överskrida gällande riktvärden jämfört med nollalternativet. Sammantaget innebär verksamheten en liten negativ konsekvens för de boende i området och dess närmiljö.

Kemikalier

Svafo är inte en Sevesoanläggning. De kemikalier som förekommer i verksamheten består i första hand av industrisprit, smörjolja och bränsle. I hanteringsanläggningarnas laboratorium används syror och baser för neutralisering samt organiska vätskor för vätskescintmätningar.

Alla kemikalier som används är riskbedömda utifrån person-, miljö- och anläggningssäkerhet samt registrerade och godkända av kemikalieansvarig. För närvarande används verktyget iChemistry som stödsystem. Kemikalier förvaras i tillslutna behållare på det sätt som rekommenderas för produkten.

Förvaringen sker på fasta förvaringsplatser och på ett sådant sätt att riskerna för brand eller kemisk reaktion mellan kemikalierna minimeras. Förvaringen sker även så att eventuellt läckage inte kan nå avlopp, mark eller dagvatten. Vid alla förvaringsplatser finns aktuella skyddsblad tillgängliga för samtliga produkter.

I samband med byggnation och rivning förvaras eventuella kemikalier på nederbördsskyddad, invallad, hårdgjord yta alternativt i utrymmen försedda med spillkar.

Utbyte av kemikalier hanteras genom två kategorier. Om en kemikalie innehåller förbjudna ämnen enligt REACH eller annan lagstiftning ska de omedelbart ersättas med en annan produkt. Om en kemikalie som helhet är klassad som miljöfarlig, frätande, explosiv eller hälsoskadlig under punkt 2 på säkerhetsdatabladet kontrollerar kemikalieansvarig om det ur ett tekniskt och ekonomiskt perspektiv är möjligt att byta ut produkten till en mer miljöanpassad. Svafo ingår i Vattenfallkoncernen där det finns en restriktionslista för oönskade kemikalier och under 2022 identifierade Svafo vilka kemikalier på denna lista som Svafo använder. Vid ingången av 2025 återstod 16 produkter på listan, som kommer bedömas för att avgöra om det finns möjlighet att byta ut dem. Där möjligheten finns ska det tas fram en plan för utfasningen. Vidare arbetar verksamheten med att minska mängden kemiska produkter i det radioaktiva avfall som ska slutförvaras.

Den ansökta verksamheten avses att bedrivas på samma sätt som befintlig verksamhet, mängden kemikalier kan komma att öka. Den ökade mängden kemikalier bedöms inte ge ytterligare risker eller negativa konsekvenser. De risker som identifierats i samband med kemikalier bedöms vara acceptabla, baserat på de nuvarande säkerhetsåtgärderna och rutinerna som finns på plats. Risken med kemikalier bedöms inte öka till följd av den sökta verksamheten och bedöms som acceptabla.

Avfall

I Svafos verksamhet ska alltid ambitionen vara att i möjligaste mån undvika och förebygga att avfall uppstår. När avfall har uppstått ska hanteringen ske med utgångspunkt i avfallshierarkin.

Radioaktivt avfall, avfall under drift

I verksamheten uppkommer förhållandevis små mängder driftavfall. Avfall som är radioaktivt kontaminerat utgör kärnavfall och hanteras enligt särskilda processer. Mängden kärnavfall som uppkommer varierar mellan åren beroende på vilka arbeten och projekt som pågår. Avfallet kan exempelvis bestå av skyddsutrustning (overaller, trasor, plast) och verktyg (metall).

Brännbart material skickas som huvudregel till förbränning och metall skickas för smältning i syfte att minimera volymen. Askan från förbränning förpackas och mellanlagras till dess att denna kan föras till slutförvar. Göt från smältning kan i vissa fall friklassas, vilket innebär att metallen kan föras ut i kretsloppet och användas till nya produkter. Om metallen innehåller radioaktivitet i större mängd behöver metallen mellanlagras för att senare föras till slutförvar. Även filtren från rening av luftutsläpp blir ett kärnavfall. Dessa omhändertas vanligen genom att de skickas för förbränning. Vid indunstning av väskor uppkommer ett slam där radioaktiva ämnen och andra föroreningar koncentreras. Detta slam gjuts in i betong och mellanlagras därefter i avvaktan på borttransport till slutförvar.

Konventionellt avfall

Konventionellt icke farligt avfall består vanligen av förpackningsmaterial såsom papp och plast samt avfall i metall. I verksamheten uppkommer förhållandevis små mängder avfall. Mängden och typen av avfall som uppkommer varierar mellan åren beroende på vilka arbeten och projekt som pågår.

Insamling av farligt avfall sker i separata miljöstationer. Allt farligt avfall är märkt så att det tydligt framgår vad det innehåller. Farligt avfall som uppstår i verksamheten kan bland annat vara lysrör, batterier och småkemikalier. Under

rivning uppstår farligt avfall i form av t.ex. asbest, bly och PCB. Det farliga avfallet transporteras av transportör med tillstånd att transportera farligt avfall.

Under rivning och byggnation uppstår avfall som hanteras av respektive entreprenör, entreprenören redovisar volymer och avfallstyper till Svafo.

Under byggnation uppstår spill från armering, virke, betong, isolering etc samt förpackningsmaterial från utrustningar. På samma sätt uppstår avfall vid rivning av anläggningar. Bygg- och rivningsavfallet kommer att sorteras på plats. Om schakt- och asfaltmassor uppstår som inte kan återanvändas i bygg- eller rivningsprojekt eller som kan hanteras inom Studsviks industriområde för annat ändamål, kommer dessa att avyttras till godkänd mottagare.

Risker

I miljökonsekvensbeskrivningen har följande risker identifierats:

- Brand, inklusive utsläpp av släckvatten
- Oljespill från fordon och maskiner
- Kemikaliehantering
- Risker till följd av klimatförändringar
 - Översvämningrisk, skyfall och höga vattennivåer
 - Torka

Ett aktivt arbete med förebyggande brandskydd och minimering av brännbart material genomförs för att minska risken för brand. Avfallet är förslutet i stål eller betongkollin och i många fall är avfallet även ingjutet i betong. Detta gör att brandspridningen blir begränsad och endast enstaka avfallskollin påverkas av en brand. Brand i hanteringsanläggning släcks företrädesvis med skum och släckvatten. Den vätska som samlas upp efter en brand indunstas på samma sätt som processvatten. Brand i inomhuslager släcks också företrädesvis med skum. Det eventuella släckvatten som rinner ut ur

byggnaden hamnar i dagvattenssystemet där provtagning kan ske. Brand är den mest sannolika orsaken till att radioaktiva ämnen kan spridas till omgivningen. För varje kärnteknisk anläggning tas en säkerhetsredovisning fram som uppdateras löpande, innehållande en säkerhetsanalys. Säkerhetsredovisningen granskas av Strålsäkerhetsmyndigheten. Den ansökta verksamheten avses att bedrivas på samma sätt som befintlig verksamhet när det gäller brand och utsläpp av släckvatten. Risker avseende brand, och utsläpp av släckvatten, bedöms inte öka till följd av den sökta verksamheten och riskerna bedöms som acceptabla för sökt verksamhet.

Oljeprodukter används i många olika sammanhang inom verksamheten och, trots att spill av låga halter kan verka obetydliga, kan det leda till allvarliga föroreningsskador i miljön. Risker som kan förekomma, framför allt under byggskede, kan vara oljespill från fordon eller maskiner. En särskild risk för läckage föreligger vid förvaring av fordon som står uppställda under längre perioder på samma plats. För att effektivt samla upp spill används absorbentmaterial, där det är möjligt och lämpligt, till exempel på hårdgjorda ytor. I de fall där spill inträffar på porösa ytor, såsom jord eller grus, skottas den förorenade jorden upp och samlas kring spillområdet. Den uppsamlade jorden, tillsammans med absorbentmaterialet, transporteras därefter till en godkänd mottagare för vidare hantering och destruktion enligt gällande miljö- och säkerhetsföreskrifter. Risker med oljespill från fordon och maskiner bedöms inte öka till följd av den sökta verksamheten och riskerna bedöms som acceptabla för sökt verksamhet.

I verksamheten kommer små mängder driftkemikalier som förvaras i särskilda skåp eller invallningar, vilket kraftigt reducerar risken för läckage till omgivningen. Hanteringsanläggningarna är inte försedda med avlopp, utan eventuellt spill samlas upp i en hålltank där det stannar för att kunna tas om hand på ett kontrollerat sätt. Svafo har ett systematiskt kemikaliearbete för att minimera riskerna för arbetstagare och miljö. Den ansökta verksamheten avses att bedrivas på samma sätt som befintlig verksamhet när det gäller kemikalier.

Däremot kan mängden kemikalier öka. Den ökade mängden kemikalier bedöms inte ge ytterligare risker eller negativa konsekvenser gällande kemikaliehanteringen. De risker som identifierats i samband med kemikalier bedöms vara acceptabla, baserat på de nuvarande säkerhetsåtgärderna och rutinerna som finns på plats. Risker med kemikalier bedöms inte öka till följd av den sökta verksamheten och därmed bedöms riskerna som acceptabla för sökt verksamhet

Nyköpings kommuns översiktsplan för 2040 omfattar bland annat strategier för en hållbar dagvatten- och skyfallshantering. Bland annat framhålls att ny bebyggelse ska anpassas för att klara minst ett 100-årsregn i ett förändrat klimat, med högre säkerhetsnivåer för samhällsviktig verksamhet. Det befintliga dagvattensystemet i Studsvikområdet är inte dimensionerat för att hantera ett 100-årsregn. Vid ett sådant extremt regnfall förväntas tillfälligt stående vatten i området. För att minimera risken för skador på byggnader och känsliga områden är det avgörande att höjdsättningen inom exploateringsområden planeras noggrant, så att vattenflöden inte leds mot bebyggelse eller andra utsatta ytor. Svafo har tagit fram en säkerhetsanalys med olika händelser som kan åstadkomma ett radioaktivt utsläpp till omgivningen. I analysen kan inträngning av vatten från skyfall i verksamheten åstadkomma radioaktivt utsläpp. Inför varje större förändring av verksamheten, t.ex. anläggande av en ny byggnad, genomförs en säkerhetsanalys som underlag för den säkerhetsredovisning som ska finnas för varje anläggning och som prövas av Strålsäkerhetsmyndigheten. Således behöver nya byggnader kunna motstå kommande risker avseende klimatförändringar för att bli godkända av Strålsäkerhetsmyndigheten. Enligt dagvattenutredningen finns det för sökt verksamhet ingen risk för översvämning av förväntad havsvattennivåhöjning och exploateringen av fastigheten bedöms inte innebära någon ökad risk för översvämning på grund av stigande vattennivåer.

Vidare förväntas ett varmare klimat leda till ökade problem med torka och en ökad risk för skogsbrand. För att säkerställa ett optimalt brandskydd och

förhindra spridning av brand vid Svafos anläggningar har flera åtgärder implementerats. Dessa åtgärder innefattar både fysiska förändringar i omgivningen och installation av ny teknisk utrustning.

Riskerna avseende klimatförändringar bedöms sammantaget som acceptabla för sökt verksamhet.

Kontroll

Radiologisk omgivningskontroll sker gemensamt för hela Studsviksområdet. I övrigt sker kontroll i enlighet med Svafos egenkontroll enligt miljöbalken. I samband med bygg- och rivningsprojekt tas särskilda miljöplaner fram.

Allmänna hänsynsreglerna

Sökanden är medveten om sin skyldighet att beakta de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalkens andra kapitel. Bestämmelserna kommer att beaktas på följande sätt;

Kunskapskravet (2:2 MB)

Svafo har lång och gedigen erfarenhet av kärnteknisk verksamhet och arbete med strålskydd. Svafo deltar i olika internationella nätverk som delar erfarenheter kring hantering av historiskt radioaktivt avfall. Driftpersonalen erhåller kontinuerligt relevant kompetensutveckling för att säkerställa en säker drift av anläggningarna. Svafo bedriver ett systematiskt miljöarbete och är certifierade i enlighet med ISO 14001. I de fall Svafo saknar spetskompetens inom något specifikt område, anlitas extern expertis.

Försiktighetsprincipen och principen om bästa möjliga teknik (2:3 MB)***Konstruktion av anläggningar***

För varje kärnteknisk anläggning finns en säkerhetsredovisning enligt krav från Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter. En säkerhetsredovisning ska sammantaget visa hur anläggningens säkerhet är anordnad för att skydda människors hälsa och miljön mot radiologiska nödsituationer och för att förhindra obehörig befattning med kärnämne eller kärnavfall. En säkerhetsredovisning ska även omfatta en övergripande redogörelse för hur strålskydd upprätthålls vid anläggningen. Som underlag för säkerhetsredovisningen finns en säkerhetsanalys som värderar olika typer av oönskade händelser och har en tillhörande utsläppsanalys som beräknar utsläppen till omgivningen vid en sådan händelse.

Alla anläggningar där det sker arbete med risk för spridning av radioaktiva ämnen är försedda med filter.

Utsläpp till vatten från hanteringsanläggningar och mellanlager förhindras genom att byggnaderna konstrueras utan avlopp och i stället har ett kontrollerat omhändertagande av vatten. Utomhusytor dräneras till fördröjningsmagasin som förses med tillsynsbrunnar som kan stängas av vid ett befarat utsläpp.

Arbete i anläggningarna

För ordinarie arbete i anläggningarna finns fastlagda rutiner. När ett nytt arbetsmoment ska genomföras krävs tillstånd (arbetsorder) från den interna funktion som kallas Driftledning, vilken har det yttersta ansvaret för säkerheten. Till varje arbetsorder kopplas ett skyddstillstånd som föreskriver vilka skyddsåtgärder som ska vidtas ur arbetsmiljösynpunkt, strålskyddssynpunkt, brand och yttre miljö. Riskbedömningar utförs inför varje

arbetsmoment. Detta innebär att olika arbetsmetoder kan vara bästa möjliga teknik (BMT) för olika situationer.

Exempel på utvärderingskriterier vid val av metod:

- dos till personal
- övriga arbetsmiljörisker
- utsläpp av radioaktivitet
- påverkan på miljön
- uppkomst av sekundäravfall
- behov av stödsystem (t.ex. ventilation, aktivitetsövervakning)
- erfarenhet av liknande arbeten
- kemikalieförbrukning
- tid och kostnad

Produktvalsprincipen (2:4 MB)

Innan en ny kemisk produkt införs i Svafos verksamhet görs en riskbedömning av produkten inklusive en bedömning av om produkten går att ersätta med en produkt som har lägre risker för människors hälsa och miljön. Svafo använder idag verktyget iChemistry som stöd vid riskbedömning och dokumentation av kemikalier.

Resurshushållningsprincipen (2:5 MB)

Hantering och mellanlagring av historiskt avfall innebär en förhållandevis låg förbrukning av resurser. Förbrukning av el, vatten och olika förbrukningsmaterial varierar mellan åren beroende på vilka projekt som drivs.

I samband med byggnation av nya anläggningar ställs krav på att byggnadsmaterialet ska bestå av produkter med godkända nivåer av miljöfarliga ämnen i syfte att underlätta återvinning av material vid rivning av byggnaden. I samband med rivning av byggnader används rivningsmassor för återfyllnad så långt detta är möjligt – på detta sätt minskas behovet av att köpa in massor och antalet transporter kan reduceras kraftigt.

Lokaliseringsprincipen (2:6 MB)

Den ansökta verksamheten är kopplad till platsen Studsvik och några alternativa lokaliseringar är inte möjliga att ange. Den ansökta verksamheten strider inte mot detaljplanen.

Miljökvalitetsnormer

Verksamheten bidrar inte till att några miljökvalitetsnormer riskerar att överskridas, se vidare i miljökonsekvensbeskrivningen.

Sammanfattning tillåtlighet

Svafos uppdrag är att sluta livscykeln för de anläggningar som använts, och det avfall som uppstått, under den tidiga forskningen kring kärnkraften. 10 § kärntekniklagen (1984:3) föreskriver att kärntekniska anläggningar som inte längre används ska avvecklas. Av samma paragraf följer en skyldighet att omhänderta uppkommet kärnavfall på ett säkert sätt. Att Svafos verksamhet ska bedrivas är därmed kravställt i lag.

Den ansökta verksamheten bedöms sammantaget innebära försumbara eller små konsekvenser för miljön och medför inte att någon miljökvalitetsnorm kommer att överskridas. Den ansökta verksamheten överensstämmer med gällande detaljplan och ändamålet med verksamheten kan inte uppfyllas på

någon annan lokalisering. Det är därmed sökandens bedömning att verksamheten är tillåtlig enligt miljöbalken.

INKOMNA YTTRANDEN**Länsstyrelsen i Södermanlands län**

Länsstyrelsen anser att det finns förutsättningar för att verksamheten ska kunna samexistera med de motstående intressen som finns. Påverkan på människors hälsa och miljön bedöms kunna hanteras på ett acceptabelt sätt för omgivningen med de yrkanden om villkorsskrivning som länsstyrelsen nu anför tillsammans med de skyddsåtgärder bolaget ändå beskriver.

Länsstyrelsen tillstyrker, med undantag för vad som anges nedan, den ansökta miljöfarliga verksamheten.

Förslag till villkor

Länsstyrelsen anser att de villkor som föreslagits av bolaget i huvudsak kan godtas men anser att följande ändringar och tillägg bör göras.

Villkor 3 - Buller

Länsstyrelsen anser att villkor 3 avseende buller bör förändras och i stället lyda enligt följande:

Den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder får inte överstiga följande begränsningsvärden:

Dagtid (helgfri mån-fre)	07.00-18.00 50 dB(A)
Dagtid (lör-, sön-, helgdagar)	07.00-18.00 45 dB(A)
Kvällstid	18.00-22.00 45 dB(A)
Natttid	22.00-07.00 40 dB(A)

Kontroll av de angivna begränsningsvärdena ska ske genom närfältsmätningar och beräkningar så snart det skett förändringar i

verksamheten som kan medföra risk för ökade bullernivåer, eller på tillsynsmyndighetens begäran.

Närfältsmätningar ska ske enligt Naturvårdsverkets vägledning. Ekvivalentvärdena ska beräknas för de tider då verksamheten pågår.

I samband med byggnation eller rivning kan bolaget ansöka hos tillsynsmyndigheten om tillfällig dispens från villkoret och i stället följa Naturvårdsverkets allmänna råd om buller vid byggarbetsplatser, NFS 2004:15.

Eventuella sprängningsarbeten får endast genomföras helgfri måndag-fredag mellan klockan 07.00 och 18.00.

För att uppnå en god ljudmiljö så bör de ekvivalenta ljudnivåerna följa naturvårdsverkets riktlinjer. Begränsningsvärdena utomhus under lördagar, söndagar och helgdagar bör därmed ligga på samma nivå som kvällstid, 45 dB(A). Av samma anledning bör sprängningsarbeten begränsas till att bara få genomföras dagtid helgfri måndag till fredag.

Kontroll av de angivna begränsningsvärdena bör genomföras antingen när tillsynsmyndigheten begär det eller när det skett förändringar i verksamheten som kan medföra risk för ökade bullernivåer.

Tillsynsmyndigheten, och inte bolaget själva, är de som bör råda över när bolaget tillfälligt får överstiga villkoren för den ekvivalenta ljudnivån i samband med byggnation eller rivning.

Villkor XX- Kontrollprogram

Länsstyrelsen föreslår följande ytterligare villkor för verksamheten:

XX. Ett förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten inom 6 månader efter det att tillståndet vunnit laga kraft.

Kontrollprogrammet ska bland annat omfatta omgivningskontroll med angivande av mätmetod, kontrollfrekvens och aktuella utvärderingsmetoder samt även löpande kontroll av verksamheten.

Bolaget har i sitt nuvarande tillstånd ett villkor för kontrollprogram. Ett liknande villkor saknas i bolagets villkorsförslag, men bör finnas för verksamheten i det nya tillståndet.

Tillståndstid

Bolaget yrkar i första hand att Mark- och Miljödomstolen ska lämna tillstånd utan tidsbegränsning och i andra hand att tillståndet begränsas till tjugo år efter lagakraftvunnen dom. Länsstyrelsen har inget att invända mot bolagets andrahandsyrkande om att tillståndet begränsas till tjugo år efter lagakraftvunnen dom.

Strålsäkerhetsmyndigheten

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) tillstyrker att AB Svafo (Svafo), org. nr. 556446-3411, ges tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till befintlig verksamhet på fastigheterna Hånö Säteri 1:23 samt 1:42 i Nyköpings kommun, Södermanlands län. SSM bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) kan godkännas för dessa delar av verksamheten utifrån myndighetens behov av underlag för att ta ställning till ansökan enligt miljöbalken.

Vad gäller den utökade verksamheten bedömer SSM att ansökan och MKB är otydliga med avseende på verksamhetens utformning samt vilka eventuellt ytterligare försiktighetsmått och skyddsåtgärder som avses vidtas för att begränsa utsläpp. Även om SSM bedömer att otydligheten delvis beror på karaktären av den verksamhet som bolaget avser att bedriva, så anser SSM att

det finns anledning att efterfråga en närmare beskrivning av de tillkommande verksamheterna inom ramen för ansökan och MKB. SSM har inga invändningar mot den utökade verksamheten under förutsättning att det kompletterande underlaget visar att verksamheten kan bedrivas med godtagbara skyddsåtgärder och försiktighetsmått från strålsäkerhetssynpunkt.

SSM lämnar även följande synpunkter.

- SSM anser att Svafos verksamhet är berättigad genom de skyldigheter och ansvar som Svafo har som innehavare av kärntekniska anläggningar och för att omhänderta radioaktivt material. SSM har därför inga invändningar från strålskyddssynpunkt mot att Svafos verksamhet tillåts enligt miljöbalken.
- SSM anser att bolagets ansvar och skyldigheter korrekt behöver framgå av ett miljötillstånd.
- För att Svafo ska kunna uppfylla sina skyldigheter enligt strålsäkerhetslagstiftningen bör ett miljötillstånd möjliggöra att även sådant kärnämne, kärnavfall och radioaktivt avfall som Svafo ansvarar för, och som för närvarande inte finns på Studsvik Tech Park, får hanteras av Svafo i den fortsatta verksamheten.
- SSM anser att ett miljötillstånd inte bör begränsas i fråga om årlig mängd radioaktivt material som får hanteras.

Befintlig verksamhet

SSM bedriver tillsyn av Svafos verksamhet inom strålsäkerhetsområdet. Myndighetens tillsyn sammanfattas vart tredje år i en så kallad Samlad strålsäkerhetsvärdering (SSV).

Senast detta gjordes var för perioden den 1 april 2021 till den 31 mars 2024 (SSM2024-6866-2). I denna sammanfattande värdering bedömer SSM att Svafo till stor del bedriver sin verksamhet enligt gällande krav på strålsäkerhet. Myndigheten bedömde även att strålsäkerheten har utvecklats på ett positivt sätt inom flera områden.

Gällande bolagets kompetens och bemanning har SSM i genomförd tillsyn bedömt att Svafo har kunnat uppvisa ett ändamålsenligt, aktuellt och fungerande system för kunskap och bemanning. SSM har bedömt att Svafos arbete inom ramen för organisation, ledning och styrning har utvecklats under perioden och på så sätt omhändertagit tidigare identifierade förbättringsområden. De redovisningar som lämnats avseende anläggningarnas konstruktion, liksom den strålsäkerhetsmässiga analysen, har bedömts som tillfredsställande.

SSM har i tillsynen konstaterat att bolaget i flera fall visat på framdrift i att omhänderta brister som såväl bolaget som SSM har identifierat. Detta gäller inom ramen för arbetet med avfallet, hur anläggningarna fortlöpande underhålls men även i ett mer generellt hänseende genom det sätt som bolaget adresserar inträffade händelser.

Vad gäller åtaganden i fråga om utsläpp av radioaktiva ämnen till luft under normala driftförhållanden anges i avsnitt 9.3.2.3 i MKB att bolaget bland annat använder HEPA-filter och att motsvarande system kommer att tillämpas i den nya hanteringsanläggningen.

Vad gäller utsläpp av radioaktiva ämnen till vatten anges i avsnitt 9.3.3.3 att processvatten kommer att indunstas som på samma sätt i dagsläget. Svafo anger i avsnitt 12.2 i MKB att brand är den mest sannolika orsaken till att radioaktiva ämnen kan spridas till omgivningen, antingen direkt till luft eller i fråga om utsläpp av förorenat släckvatten. I avsnitt 12.2.1 ges, med hänvisning till Svafos brandskyddsarbete, en övergripande redovisning av

förutsättningarna för brand och hur denna ska bekämpas. SSM har tidigare bedömt att Svafo för den befintliga verksamheten uppfyller strålskyddslagens bestämmelser gällande utsläppsbegränsande åtgärder (SSM2020-1251-6).

SSM bedömer att den befintliga verksamheten och de förväntade utsläppen av radioaktiva ämnen beskrivs på ett godtagbart sätt i MKB, tillsammans med de skyddsåtgärder som vidtas för att begränsa påverkan på människors hälsa och miljön från verksamheten.

Sammantaget görs bedömningen att bolaget bedriver den befintliga verksamheten på ett tillfredsställande sätt och i enlighet med de allmänna hänsynsreglerna enligt 2 kap. miljöbalken. SSM bedömer att MKB kan godkännas för dessa delar av verksamheten.

Utökad verksamhet

Svafo anger i ansökan att den verksamhet som bedrivs i dagens anläggningar inte är anpassade för samtliga åtgärder som Svafo behöver genomföra i framtiden. I ansökan anges att det har identifierats ett behov av att komplettera med åtminstone en ytterligare hanteringsanläggning med stor flexibilitet avseende hur den kan inredas med olika utrustningar. Dessutom förutses ett behov av att utöka mellanlagringen med nya byggnader och uppställningsytor. Av MKB framgår (avsnitt 1.1) att i och med de nya anläggningarna och lagringsytorna så har Svafo för avsikt att anpassa tillstånd och villkor till den verksamhet som avses bedrivas på området i framtiden. SSM uppfattar att bolaget anser att det är möjligt att föreskriva om villkor för verksamheten oavsett var på Svafos fastigheter som den äger rum, att karaktären på verksamheterna ska kunna ändras över tid samt medge att verksamheten ska få bedrivas i nya anläggningar. Vidare konstaterar SSM att Svafo anger att ramarna för verksamheten i miljöprövningen får bestämmas utifrån de åtaganden som görs avseende exempelvis utsläpp till luft och vatten, med hänvisning till MKB.

SSM har förståelse för att det finns ett behov av en viss grad av flexibilitet för bolaget gällande omfattning och karaktär på den utökade verksamheten, men bedömer att redovisningen av de kommande hanteringsanläggningarna är allt för övergripande. SSM anser att det finns anledning att efterfråga en närmare beskrivning av den utökade verksamheten inom ramen för ansökan och MKB. I detta ingår exempelvis att klargöra om det i samband med exempelvis mekanisk bearbetning av historiskt avfall med delvis okänt innehåll finns behov av att vidta ytterligare skyddsåtgärder och försiktighetsmått för att begränsa gasformiga utsläpp eller hantera vätskeformigt avfall med ett potentiellt högt innehåll av alfastrålande ämnen, eller annat flytande miljöfarligt avfall som kvicksilver.

Omhändertagande av radioaktivt material

Frågan om vilka mängder radioaktivt avfall som har omhändertagits och som framöver avses att omhändertas har varit uppe för diskussion inom ramen för genomfört samråd och kompletteringar. SSM konstaterar att Svafos i aktbilaga 9 och i den uppdaterade tillståndsansökan (aktbilaga 33) anger att endast en mycket liten del av avfallet hittills har hanterats och även där hantering har skett återstår viss slutlig hantering. Vidare anges att Svafos uppdrag är begränsat och att det inte kommer att tillföras ytterligare historiskt avfall, utan att det handlar om en fast mängd avfall som funnits i Svafos anläggningar sedan bolaget bildades 1992. SSM ställer sig frågande till dessa beskrivningar.

Vad det gäller hittills hanterade avfallsmängder så har ett stort antal avfallsposter redan omhändertagits, bl.a. historiskt avfall som har slutförvarats i Svafos markförvar för mycket lågaktivt avfall, samt historiskt avfall som har skickats för slutförvaring i Svensk Kärnbränslehantering AB:s (SKB) Slutförvar för kortlivat radioaktivt avfall (SFR) vid Forsmarksverket. Sammantaget rör det sig om ett antal tusen av Svafos avfallsposter innehållande såväl kärnavfall från kärnteknisk verksamhet som radioaktivt avfall från annan verksamhet med strålning som redan har omhändertagits.

Förutom det låg- och medelaktiva avfallet övertog Svafo också ansvaret för historiskt kärnämne genom det tillstånd som regeringen utfärdade 1993. Detta kärnämne utgörs dels av använt kärnbränsle, inklusive bränslerester, dels av fissilt material (torium, uran och plutonium).

Även delar av detta kärnämne har omhändertagits och finns inte längre kvar på Svafos anläggningar. SSM anser att verksamheten bör beskrivas på ett korrekt sätt då det föreslagna allmänna villkoret kopplar till ansökningshandlingarna i ansökan. Vad det gäller delar av det avfall som har deponerats i SFR så har felaktigheter av betydelse från strålsäkerhetssynpunkt identifierats och SKB har, tillsammans med Svafo, tidigare angett att avfallet ska återtas; planer som SSM ställt sig bakom. Efter ett framtida återtag ska, enligt redovisade planer, avfall skickas till Studsvik Tech Park för fortsatt hantering. För att Svafo ska kunna uppfylla sina skyldigheter enligt strålsäkerhetslagstiftningen bör ett miljötillstånd möjliggöra att även sådant kärnavfall, kärnämne och radioaktivt avfall som Svafo ansvarar för, och som för närvarande inte finns på Studsvik Tech Park, får hanteras av Svafo i den fortsatta verksamheten.

SSM tar inte ställning till det resonemang som Svafo för gällande tillämpligheten i 22 kap. 25 a § miljöbalken. SSM bedömer, likt Svafo, att verksamhetens omfattning i sig är avgränsad genom de skyldigheter som bolaget, genom regeringens beslut från 1993, har att avveckla ett antal kärntekniska anläggningar samt att omhänderta det historiska avfallet. SSM delar Svafos syn på de svårigheter som en begränsning av mängden radioaktivt material som årligen får behandlas kan medföra. SSM bedömer att en sådan reglering onödigtvis kan innebära begränsningar i fråga om förutsättningarna för ett ändamålsenligt omhändertagande.

Bemötande***Yttrande från Länsstyrelsen i Södermanlands län (Ab 46)******Villkor 3 - Buller***

Sökanden medger att bullervillkoret utformas i enlighet med länsstyrelsens förslag förutom vad avser bestämmelsen om tillfällig dispens. Sökanden vidhåller sitt yrkande att mark- och miljödomstolen ska föreskriva om möjligheten att tillämpa Naturvårdsverkets riktvärden i allmänna råd om buller vid byggarbetsplatser (NFS 2004:15) under byggnation och rivning, men medger att sökanden ska meddela tillsynsmyndigheten när dessa villkor tillämpas.

Detta innebär att sökanden föreslår att bullervillkoret utformas enligt följande:

Den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder får inte överstiga följande begränsningsvärden:

Dagtid (helgfri mån-fre)	07.00-18.00	50 dB(A)
Dagtid (lör-, sön-, helgdagar)	07.00-18.00	45 dB(A)
Kvällstid	18.00-22.00	45 d B(A)
Nattetid	22.00-07.00	40 dB(A)

Kontroll av de angivna begränsningsvärdena ska ske genom närfältsmätningar och beräkningar så snart det skett förändringar i verksamheten som kan medföra risk för ökade bullernivåer, eller på tillsynsmyndighetens begäran. Närfältsmätningar ska ske enligt Naturvårdsverkets vägledning.

Ekvivalentvärdena ska beräknas för de tider då verksamheten pågår.

I samband med byggnation eller rivning får riktvärden enligt Naturvårdsverkets allmänna råd om buller vid byggarbetsplatser tillämpas. Bolaget ska meddela tillsynsmyndigheten när bygg- eller rivningsarbete inleds samt när detta har upphört.

Eventuella sprängningsarbeten får endast genomföras helgfri måndag-fredag mellan klockan 07.00 och 18.00.

Villkor XX- Kontrollprogram

Sökanden medger det föreslagna villkoret.

Yttrande från Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) (Ab 48)

Kärnavfall, kärnämne och radioaktivt avfall som idag inte förvaras hos Svafo

SSM beskriver att det historiska avfall som redan har deponerats i SFR kan komma att behöva återtas för fortsatt hantering. Sökanden delar uppfattningen att miljötillståndet bör omfatta en rätt att omhänderta och mellanagra återtaget avfall. Det aktuella avfallet befann sig i Svafos anläggningar när Svafo bildades 1992 och avfallet har skapats före den 1 juli 1991. Avfallet uppfyller därmed definitionen av "historiskt avfall".

Avfallet förväntas också vara av ungefär samma typ som det avfall som idag finns hos Svafo. Av detta skäl menar sökanden att det täcks av beskrivningen i avsnitt 4.1.1 i ansökan och därmed är inkluderat i ansökan. En eventuell hantering av återtaget avfall påverkar inte de beräkningar som ligger till grund för bedömningen i miljökonsekvensbeskrivningen.

Skyddsåtgärder och försiktighetsmått i planerad hanteringsanläggning

Den utökade verksamheten är till stor del av samma karaktär som den befintliga och kommer att bedrivas med utgångspunkt i samma strålsäkerhetspolicy, riskmetodik och hanteringsinstruktioner som används för befintlig verksamhet. Skillnaden består i att verksamheten kommer att bedrivas även i utbyggda och/eller nybyggda anläggningar samt i större skala.

På grund av att det avfall som ska hanteras är av varierande typ - och eftersom avfallet kan ha delvis okänt innehåll - har Svafo tagit fram en arbetsmetodik som tillämpas i nuvarande hanteringsanläggning HMA och som kommer att tillämpas även i den nya/utbyggda hanteringsanläggningen. Metodiken återges här i åtta steg:

1. Beredning - definition av det arbete som ska utföras och vad som ska uppnås utifrån kravbild, tillgängliga avfallsdata och rimliga antaganden.
2. Riskbedömning och identifiering av skyddsåtgärder, krav på utrustning som behövs för uppgiften.
3. Beslut i Svafos Drift- och säkerhetsledningsmöte, DSLM, om att godkänna föreslagna skyddsåtgärder.
4. Införande av eventuella ändringar i anläggningen och befintlig utrustning utifrån behov identifierade i beredning och riskbedömning.
5. Eventuell ny utrustning/anpassade arbetsceller köps in eller tillverkas.
6. Fastställande av instruktioner och utbildning av personal efter behov.
7. Beslut i Svafos Drift- och säkerhetsledningsmöte, DSLM, innebärande en bedömning av att åtgärder kan godkännas, att skyddsåtgärder är omhändertagna och att nödvändig utrustning har installerats.

8. Erfarenhetsmöte efter genomförd kampanj.

Sökanden anser att miljökonsekvensbeskrivningen visar att den utökade verksamheten innebär försumbara eller små konsekvenser för bedömda miljöaspekter. Sökanden vidhåller också att de åtaganden som sökanden gör, t.ex. avseende utsläpp till luft och vatten, innebär tillräckliga begränsningar för miljötillståndet.

Eftersom avfallet till viss del är okänt är det nödvändigt att ha stor flexibilitet avseende vilka skyddsåtgärder som är lämpliga. De gasformiga utsläpp av radioaktiva ämnen från Svafos avfall som förekommer idag handlar huvudsakligen om tritium och radon och de åtgärder som i detta sammanhang vidtas är inriktade på att skydda personalen. För det fall att det skulle uppstå gasbildning i samband med att avfallskollina öppnas, så förväntas detta vara i små mängder och är i första hand en arbetsmiljöfråga som hanteras via den ordinarie ventilationen.

Om det vid beredningen bedöms finnas risk för gasbildning som har påverkan på utsläpp till omgivningen, hanteras avfallet i en arbetscell med specifikt anpassade filterbarriärer såsom till exempel kolfilter. Om det upptäcks behållare med vätskeformigt avfall placeras dessa i särskilda tråg och förflyttas till dragskåp alternativt placeras i tät behållare som placeras i kemikalieskåp.

Arbetscellerna behöver ibland kompletteras med ytterligare specifika filterbarriärer beroende på avfallets karaktär och typen av åtgärd. I vissa fall kan det vara lämpligt att även installera särskilda miljöboxar. Detta är bland annat nödvändigt för att minska risken för utsläpp om avfallet exempelvis innehåller alfastrålande nuklider.

I sammanhanget är det värt att notera att SSM kommer att pröva tillkommande verksamheter och har då möjlighet att föreskriva om de ytterligare

skyddsåtgärder och försiktighetsmått som är nödvändiga ur strålsäkerhetssynpunkt.

Begränsningar i produktionsmängd

Såsom framgår av ansökan, delar sökanden SSM:s uppfattning att det är olämpligt att föreskriva om begränsning av mängden avfall som får behandlas årligen.

Igångsättningstid och upphörande av nu gällande tillståndsbeslut

Justerat yrkande avseende igångsättningstid

Sökanden yrkar att igångsättningstiden enligt 22 kap. 25 § 2 st. miljöbalken ska bestämmas till fem år från det att domen vunnit laga kraft.

Mark- och miljööverdomstolen har konstaterat att det saknas stöd i miljöbalken och gällande praxis att föreskriva om att tillstånd för befintlig verksamhet ska börja gälla vid en viss tidpunkt (MÖD 2014:44). Tidsspannet fem år motiveras genom att det kan krävas vissa förberedande åtgärder i Svafos verksamhet innan de nya villkoren kan börja tillämpas, såsom exempelvis tekniska installationer och justeringar i ledningssystemet.

Justerat yrkande rörande upphörande av äldre tillstånd

Sökanden yrkar att Mark- och miljödomstolen förordnar att tidigare tillstånd meddelade 2004-05-19 (mål M 10-03) samt 2017-01-31 (mål M 2560-16) ska upphöra att gälla när det nya tillståndet tas i anspråk.

Mot bakgrund av att mark- och miljödomstolen behöver besluta om en igångsättningstid, måste nu gällande tillstånd fortsätta att gälla till dess att det nya tillståndet tas i anspråk.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har hållit syn i målet den 25 maj 2026.

Tillstånd och tillåtlighet

Sökanden har yrkat tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken för befintlig och utökad verksamhet, allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad ansökningshandlingarna utvisar. Ingen av remissinstanserna i målet har ifrågasatt tillåtligheten av verksamheten.

Svafos verksamhet innebär att avveckla kärntekniska anläggningar, ta hand om kärnavfall från den tidiga svenska kärnforskningen samt mellanlagra avfallet fram till slutförvaring kan utföras. Verksamhetens omfattning, i den del som avser hantering och mellanlagring av radioaktivt avfall, är avgränsad till att hantera och mellanlagra s.k. historiskt avfall. Det har framkommit att det kan bli aktuellt att återta avfall som lämnats till slutförvaring i Svensk Kärnbränslehantering AB:s slutförvar för kortlivat radioaktivt avfall vid Forsmarksverket men att detta avfall endast utgör avfall som tidigare hanterats vid anläggningen i Studsvik. Inget ytterligare avfall kommer tas in på området för hantering och/eller mellanlagring. Strålsäkerhetsmyndigheten har framfört att ett framtida tillstånd inte bör begränsa att Svafo kan återta detta avfall, vidare har Strålsäkerhetsmyndigheten framfört att det vore olyckligt att begränsa mängden avfall som får hanteras årligen då detta kan innebära begränsningar i fråga om förutsättningarna för ett ändamålsenligt omhändertagande.

Domstolen delar denna bedömning och anser att verksamhetens omfattning vad gäller den totala mängden som kommer hanteras inom verksamheten är begränsad på ett tillräckligt sätt. Domstolen anser vidare att det inte finns skäl att reglera verksamhetens omfattning på annat sätt, såsom årliga mängder som får hanteras inom verksamheten.

Ansökt verksamhet kommer att bedrivas inom ett område som är planlagt för industriellt och därmed samhörigt ändamål som har anknytning till verksamheten vid forskningsstationen. Vidare har bolaget tillstånd till befintlig avfallsverksamhet inom samma verksamhetsområde som nu ansökt verksamhet. Platsen har i och med detta, tidigare ansetts vara lämplig för aktuell verksamhet.

Strålsäkerhetsmyndigheten anger att deras bedömning är att bolaget bedriver den befintliga verksamheten på ett tillfredsställande sätt och i enlighet med de allmänna hänsynsreglerna enligt 2 kap. miljöbalken. Mark- och miljödomstolen gör ingen annan bedömning än att bolaget har lämnat uppgifter och underlag som ger tillräckligt stöd för slutsatsen att hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken iakttas. Det finns inte heller anledning att anta att verksamheten kommer i konflikt med miljökvalitetsnormerna eller att det i övrigt finns några hinder mot att tillstånd ges.

Bolagets skyddsåtgärder och åtaganden i kombination med föreskrivna villkor innebär enligt domstolen att verksamheten är tillåtlig och att tillstånd därmed kan lämnas.

Tillståndstid

Svafo har i första hand yrkat att tillståndet inte ska tidsbegränsas och i andra hand att tillståndet ska tidsbegränsas till tjugo år efter att tillståndet vunnit laga kraft. I frågan om tillståndstid har Länsstyrelsen framfört att de inte har något att invända mot bolagets andrahandsyrkande om att tillståndet begränsas till tjugo år, Länsstyrelsen har inte motiverat det ytterligare.

Domstolen bedömer att verksamheten är begränsad på så sätt att mängden avfall som ska hanteras och mellanlagras inom verksamheten är väl avgränsad. Vidare kan domstolen konstatera att det i dagsläget inte är möjligt att slå fast när avfallet kan lämnas till slutförvar. Verksamheten har därutöver en

begränsad miljöpåverkan. Sammantaget anser domstolen att det inte kan anses motiverat att tidsbegränsa tillståndet.

Miljökonsekvensbeskrivning

Under målets beredning har relevansen/fullständigheten av ansökans miljökonsekvensbeskrivningen delvis ifrågasatts. Invändningar har framför allt riktats mot beskrivningen av den nya hanteringsanläggningen och vilka ytterligare skyddsåtgärder och försiktighetsmått som kan komma att tillämpas, särskilt vad gäller gasformiga utsläpp och hantering av vätskeformigt avfall.

Mot bakgrund av att innehållet i det historiska avfallet till viss del är okänt anger Svafo att det är nödvändigt med viss flexibilitet gällande vilken utrustning hanteringsanläggningarna kan komma att utrustas med.

Domstolen anser att miljökonsekvensbeskrivningen är tillräcklig, även vad gäller en bedömning av framtida effekter och konsekvenser, för att en samlad bedömning ska kunna göras av de väsentliga miljöeffekter som verksamheten bedöms komma att medföra. Mark- och miljödomstolen slutför den specifika miljöbedömningen och godkänner den till ansökan bifogade miljökonsekvensbeskrivningen

Villkor

Svafo har under målets handläggning justerat villkorsförslag och åtaganden efter inkomna synpunkter från motparter. Mark- och miljödomstolen bedömer att villkoren bör bestämmas i enlighet med vad sökanden och länsstyrelsen slutligen kommit fram till och som framgår av domslutet. För några av villkoren och frågor som berör villkorsskrivningen redovisar domstolen sin bedömning enligt vad som framgår nedan.

Länsstyrelsen har framfört att Svafo ska ansöka om dispens hos tillsynsmyndigheten för att inte följa gällande bullervillkor under bygg- och rivningsarbete. Svafo har i sitt bemötande vidhållit att mark- och miljödomstolen ska föreskriva om möjligheten att tillämpa Naturvårdsverkets riktvärden i allmänna råd om buller vid byggarbetsplatser (NFS 2004:15) under byggnation och rivning, men medger att sökanden ska meddela tillsynsmyndigheten när dessa villkor tillämpas. Domstolen finner att det inte finns ett rättsligt stöd för en tillsynsmyndighet att meddela en tillfällig dispens att avvika från ett tillståndsvillkor och bedömer därmed att Länsstyrelsens villkorsförslag inte kan föreskrivas i den delen. Miljökonsekvensbeskrivningen omfattar underlag som visar att gällande bullervillkor i normalfallet kommer innehållas även under rivningsarbeten, som bedöms generera de högst ljudnivåerna för närboende. Domstolen anser dock att det kan anses rimligt att Naturvårdsverkets riktvärden i allmänna råd om buller vid byggarbetsplatser ska tillämpas under de begränsade perioder som byggnation och rivning sker och anser vidare att det är lämpligt att bolaget ska meddela tillsynsmyndigheten när dessa riktvärden ska tillämpas.

Av Svafos yrkande gällande villkor kopplat till hantering av avfall för anläggningsändamål framgår att en redovisning ska lämnas in till tillsynsmyndigheten innehållande förslag till villkor och kontroll. Domstolen delegerar med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken till tillsynsmyndigheten att meddela sådana villkor som kan anses nödvändiga för hanteringen samt lokalisering och utformning av avfall i syfte att återställa marken inom verksamhetsområdet.

Länsstyrelsen har framfört att nuvarande tillstånd omfattar ett villkor för kontrollprogram och att ett liknande villkor bör finnas för verksamheten i det nya tillståndet. Svafo medger det föreslagna villkoret. Domstolen kan konstatera att det följer av egenkontrollförordningen att bolaget ska ha rutiner för att fortlöpande dokumentera och kontrollera att utrustning m.m. för drift och kontroll hålls i gott skick för att förebygga olägenheter för människors

hälsa och miljön. Vidare följer av egenkontrollförordningen att verksamhetsutövaren fortlöpande och systematiskt ska undersöka och bedöma riskerna med verksamheten från hälso- och miljösynpunkt. Rutiner och resultatet av undersökningar och bedömningar av risker ska dokumenteras. Även om det följer av egenkontrollförordningen bedömer domstolen att det är lämpligt att föreskriva ett villkor om kontrollprogram på sätt som framgår av domslutet. Kontrollprogrammet bör upprättas i samråd med tillsynsmyndigheten och ska i samråd med tillsynsmyndigheten fortlöpande revideras vid behov. Villkor 5 innehåller en tidsfrist för när ett uppdaterat kontrollprogram ska vara upprättat.

Igångsättningstid

Sökanden har yrkat att igångsättningstiden enligt 22 kap. 25 § 2 st. miljöbalken ska bestämmas till fem år från det att domen vunnit laga kraft.

Det har inte framförts invändningar mot detta och domstolen anser att det inte finns några skäl att bestämma en annan tid än den bolaget har yrkat.

Förordnande om äldre tillstånd

Domstolen finner att det finns förutsättningar att förordna att tidigare tillstånd meddelade den 19 maj 2004 i mål M 10-03 samt den 31 januari 2017 i mål M 2560-16 ska upphöra att gälla när det nya tillståndet tas i anspråk.

Verkställighet

Bolaget har begärt att tillståndet ska få tas i anspråk även om det inte har vunnit laga kraft. Möjligheten att förordna om verkställighet av en tillståndsdom ska tillämpas med restriktivitet (jfr NJA 2012 s. 623). I detta fall är det fråga om befintlig och till viss del en utökning av den redan befintliga verksamheten. Mark- och miljödomstolen bedömer att utredningen visar att

risken är låg för att en oåterkallelig skada skulle uppstå på grund av att verksamheten får bedrivas innan tillståndet fått laga kraft. Med hänsyn till detta och bolagets intresse av att bedriva den samhällsviktiga verksamheten som det här är fråga om finns det skäl att bifalla yrkandet om ett verkställighetsförordnande.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga](#).

Överklagande senast den 12 oktober 2026. Prövningstillstånd krävs.

I domstolens avgörande har rådmannen Peter Winge, ordförande, och tekniska rådet Elin Sieurin samt de särskilda ledamöterna Per Ahl och Anders Wasell deltagit.

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.